הלכה · משנה תורה · מפרשים · לב שלם · ספר קדושה

לב שלם על משנה תורה, הלכות איסורי ביאה

רבי שלמה שלם

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

לב שלם על משנה תורה, הלכות איסורי ביאה

רבי שלמה שלם

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/לב-שלם-על-משנה-תורה-הלכות-איסורי-ביאה/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה 202611200317-v39 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ד 4
הלכה ט 4
הלכה י 4
פרק ט 4
הלכה ו 4
הלכה לב 4
הלכה לו 5
פרק טו 5
הלכה ג 5
הלכה טז 5
הלכה יט 5
הלכה כ 6
פרק יז 6
הלכה כא 6
פרק יח 6
הלכה א 6
הלכה כז 6
פרק יט 7
הלכה ד 7
הלכה ה 7
הלכה כג 7
פרק כ 7
הלכה ד 7
הלכה טז 8

פרק ד

הלכה ט

כל הנשים שיש להן וסת וכו'. וראיתי להרשב"א ז"ל שהקשה למה אמרו הכי איתמר וכו' הוה להו למימר לא שנו אלא שיש לה וסת אבל וכו' ע"כ. נ"ב לא קשיא מידי דא"כ מאי אורייא ישנה אפי' נעורה אינו יכול לבא עליה שלא בבדיקה. מחנה אפרים בחידושים דף י"ז עמוד ד'.

הלכה י

האשה שאמרה לבעלה טמאה אני וכו'. כתב הרב המגיד האשה שאמרה לבעלה וכו' עד וכבר נתבאר שהאשה שהוחזקה נדה בשכנותיה בעלה לוקה עליה ע"כ. נ"ב נ"ל דהחילוק תלוי בין היכא דאיכא הוכחה לאמתלא כי הכא שתבעה לפני אחותו ורגלים לדבר שמפני הבושה אמרה כן משא"כ בהוחזקה נדה בשכנותיה דליכא רגלים לדבר וכן נראה מדברי הראב"ד בהשגות פ' י"ח הל' ט'. מחנה אפרים בחידושים דף י"ז ע"ד.

פרק ט

הלכה ו

מה בין כתם הנמצא על בשרה לכתם הנמצא על בגדה וכו'. תשובת הגאונים בתראי סימן מ"ו. לשון הרב המגיד נמצא טפין טפין וכו' עד ואף הרמב"ן ז"ל והרשב"א ז"ל כתבו שאין דין הברייתא אלא בבגדה אבל בבשרה וכו' ע"כ. נ"ב צ"ע דהרשב"א כתב דלענין צירוף אין חילוק בין נמצא בבשרה לבגדה. מחנה אפרים בחידושים דף י"ז ע"ד.

הלכה לב

שלש נשים שלבשו חלוק אחד זו אחר זו ואח"כ נמצא עליו כתם וכו'. נ"ב מלשון רבינו נראה דנמצא הכתם אחר דפשטו אותו כל השלשה דאם נמצא הכתם בעוד החלוק בשלישית אמרינן כאן נמצא וכאן היה. וכן נראה מדברי התוספות בפ' הרואה כתם ד"ה ולענין דינא תנן ודוק. איברא דהטור כתב דאם השאילתו לחברתה וחזרה ולבשתו ששתיהן צריכין לחוש ואמאי לא אמרינן כאן נמצא וכאן היה. ועיין בהל' כ"ט גבי השאילה אותו לזבה קטנה וחזרה ולבשתו קודם בדיקה ונמצא עליו דשתיהן מקולקלות. מחנה אפרים בחידושים דף י"ז ונ"ד.

ואם בדקה א' מהן עצמה מיד ומצאה עצמה טמאה הרי השתים טהורות. נ"ב משמע אפי' בלא בדיקה כיון שיש לה במה לתלות ולא דמי לשאר ספק דהיכא דאפשר להתברר בעי בדיקה אפילו בדרבנן. שם דף י"ח ע"א.

הלכה לו

כל כתם שנמצא על הבגד שאין לה במה יתלה וכו'. נ"ב כלומר נהי דצריך בדיקה היינו טעמא משום דכל חזקה דיכולה להתברר צריך לברר ונפקא מינה דאם נאבד הבגד בחזקת טהורה עומדת ומ"ש הרשב"א דמהגמרא מוכח שהיא בחזקת טמאה אינה ראיה דהגמרא איירי בכתמים שלא נסתפק לנו בצבע דהיא בחזקת טמאה ומה שמעברין עליו שבעה סמנים היינו כדי לבטל הדם ודוק משא"כ הכא בנסתפק אם הוא דם או צבע כיון דספקא דרבנן הוא מוקמינן אחזקתא אלא דלכתחילה צריך בדיקה. מחנה אפרים בחידושים דף י"ח ע"א.

פרק טו

הלכה ג

כותי ועבד הבא על בת ישראל וכו'. פני משה ירושלמי ביבמות דף י"ב ע"ב. כתב הרב המגיד כותי ועבד וכו' עד ויש מי שכתב שאם ילדה בת שהיא פסולה לכהונה וכו'. נ"ב בפ' י"ח כתב רבינו דכותי ועבד הבא על ישראלית נעשה זונה. וצ"ע אי אית לרבינו כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו. ועיין בפי"ט דין גר עמוני.

הלכה טז

וכשם שנאמן לומר בני זה בכור וכו' עד והאומר על עצמו שהוא ממזר נאמן לאסור עצמו בבת ישראל ואסור בממזרת וכו'. נ"ב צ"ע מההיא עובדא דראה רבי להההוא גברא בבית הקברות א"ל וכי לאו בן פלוני כהן אתה א"ל עיניו של אבא היו גבוהות ועיין בהרא"ש ז"ל בההוא שאמר נתגיירתי ביני לבין עצמי. מחנה אפרים בחידושיו דף י"ח ע"א.

הלכה יט

אשת איש שהיתה מעוברת וכו' עד אמר האב אינו בני וכו' ה"ז בחזקת ממזר ואם אמרה מכותי ועבד נתעברתי הרי הולד כשר. נ"ב כתב מהרי"ט באה"ע סי' ל"ז וזהו ברוב פסולים אבל אם רוב כותיים אפי' לא בדקו את אמו אזלינן בתר רובא ואע"ג דלכתחלה בעינן תרי רובי לגבי ולד חשיב דיעבד עכ"ל. ודבריו תמוהים הם דבפ' י"ח כתב הרב המגיד דדין הולד כדין האשה שנשאת ובשאינה טוענת כגון אלמת כתב הרמב"ם ז"ל דאפי' אם נשאת תצא כל היכא דליכא תרי רובי. מחנה אפרים בחידושיו דף י"ח ע"א וע"ב. כתב הרה"מ וז"ל ומ"ש ואם אמרה כותי ועבד וכו'. ועיין ס' בני דוד פאלקון דף מ"ז ע"א. אורים גדולים למוד קכ"ב דף מ"ד ע"ב.

הלכה כ

אבל היא עצמה חוששין. נראה דהיינו לכתחילה אבל אם נשאת לכהן לא תצא. והתוס' כתבו דלא איירי בקלא דלא פסיק דא"כ אפי' נשאת תצא וכ"כ התוס' גבי רוכל בשם ר"ת ז"ל דאע"ג דאינה אסורה לבעל בקלא דלא פסיק מ"מ אסורה לבועל דהוי קלא דקודם נישואין ועיין במהריב"ל ז"ל ח"א דף ק"ג. מחנה אפרים בחידושים דף י"ח ע"ב.

פרק יז

הלכה כא

יצא קול על הבתולה שהיא בעולה וכו'. בית חדש על אה"ע דף ח' ע"א. ועיין בדרישה ופרישה סימן ד'. מהריב"ל ח"א דף ק"נ. דרכי נועם חלק אה"ע סימן מ"ד. יד אהרן אה"ע ח"א סימן ד' הגהות הטור אות ז'. כתב הרב המגיד ז"ל יצא לה שם מזנה בעיר אין חוששין וכו'. נ"ב עיין בפ' ט"ו שכתב יצא עליה קול שהיתה זונה חוששין לה משום זונה. מחנה אפרים בחידושיו דף י"ח ע"ג.

פרק יח

הלכה א

מפי השמועה למדנו שהזונה האמורה בתורה וכו'. כתב הרב המגיד ז"ל באמצע הלשון ז"ל וסובר הראב"ד ז"ל שאין היקש זה אלא לתרומה אבל לאסור לכהונה לא מצי לאקושי וכו'. נ"ב בפי' אמרו בת חלל זכר פסלה מן הכהונה ותנן כל שאי אתה נושא בתו אי אתה נושא אלמנתו ועוד תנן יש מותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן כיצד חלל שנשא את הכשרה וכו'. מחנה אפרים בחידושים דף י"ח ע"ג. לשון הרה"מ בני דוד פאלקון דף נ"א ע"ד.

הלכה כז

ואם היה אפשר שתמלט אשה אחת וכו'. כתב הכ"מ ועל מ"ש רבינו שאם היתה מחבואה אפי' אמרה לא נחבאתי וכו' עד כתב הר"ן מכלל דס"ל דלא מטהרין לה אלא כי אמרה טהורה אני במיגו דנחבאתי ע"כ. נ"ב לפי מאי דמסיק בגמרא דאמרינן כי האי גוונא מגו ה"ז מצלת על הכל דנאמנת לומר לא נטמאתי במגו דנחבאתי ועל כן לא מספקא להו אי מצלת על הכל אי לא אלא קודם שלא היה יודע זה המיגו ולפ"ז אין מקום לי"א שכתבו דכיון דלא נפשטא הבעייא אין להקל לכתחילה. מחנה אפרים בחידושים דף כ"א ע"ג.

פרק יט

הלכה ד

כהן גדול שנשא בוגרת או מוכת עץ וכו'. ולשון הרב המגיד דבר שמואל סימן ז' דף ג' ע"ג. כתב הרה"מ ז"ל כ"ג שנשא בוגרת וכו' עד אבל אם בא על הבעולה שלא כדרך נישואין אינו מוזהר בה יותר מאדם ע"כ. נ"ב קשה לי דבסמוך גבי הבא על הגיורת כתב דלדעת הראב"ד אפשר שהולד חלל והא ההיא איירי שלא בדרך נישואין ולדעת הראב"ד ליתא ביה כי אם משום בתולות מזרע ישראל ובפ' עשרה יוחסין אמרינן בעל ולא קדש לוקה ולא יחלל זרעו אמר רחמנא והרי חלל ובפ' החולץ אמרו דיש חלל מחייבי עשה משום דלא יחלל קאי ג"כ אאם בתולה מעמיו יקח אשה. מחנה אפרים בחידושים דף כ"א ע"ג.

הלכה ה

כהן הבא על ערוה מן העריות וכו'. טורי זהב אה"ע דף י' ע"א. שו"ת נחלה ליהושע סימן י"א דף י"ב ע"א. שו"ת רש"ל סימן ו'. כתב הרב המגיד ורצה רבינו הכשר מדין זה ולא מצא וכו'. וקשה דמשכחת באיסורי עשה כמו מצרית שניה וצרת יבמה וחלוצה וכיוצא מהרר"י רוזאניש. ואפשר דחדא מינייהו נקט או דלא הוי זר אצלה מעיקרא. בני דוד פאלקון דף נ"ב עמוד א'.

הלכה כג

משפחה שנתערב בה ספק חלל וכו'. כתב הכ"מ ומ"ש רבינו וה"ה אם נתערב בה ספק ממזר וכו' עד מ"ש בסוף הלשון ומ"מ אין משם ראיה שהרי העמידוה במסקנא דה"ק איזהו אלמנת עיסה כל שאין בה וכו'. נ"ב יותר היה לו להקשות דבגמ' משמע דאין חילוק בין ספק חלל לממזר ולנתין. ונראה דהראב"ד גורס כגרסת התוס' דלא גריס אלמנת עיסה אלא הברייתא איירי בעיסה גופא. ומאי דכתב הראב"ד הכי איתא בכתובות אדלעיל קאי שהביאו מתני' ופירשו טעמא משום דהוי ספק ספיקא. מחנה אפרים בחידושים דף כ"א ע"ג.

פרק כ

הלכה ד

ואין מעלין ליוחסין וכו'. **ולא מחילוק תרומה וכו'**. נ"ב אע"ג דרבינו פסק דאין חולקין תרומה לעבדים ואילו בגמ' אמרו דלמ"ד אין חולקין מעלין ליוחסין היינו דוקא בעבד

שאוכל אותה ואילו היינו מחלקין בו היו סבורים שבשבילו אוכל והוא כהן אבל מחילוק גרנות בלבד בלא ראינו אוכל אין ראיה דשמא החזיק עצמו בכהן ולוקח אותה ומוכרה לאחרים. מחנה אפרים בחידושים דף כ"א ע"ג.

הלכה טז

ויצא עליו קול שהוא בן גרושה או בן חלוצה חוששין לו ומורידין אותו. נ"ב ואע"ג שכתב רבינו בסוף פי"ז דאם יצא עליה קול חלוצה אין חוששין לה הכא שאני דמעלה עשו בתרומה כ"כ הר"ן ז"ל בפ"ב דכתובות. מחנה אפרים בחידושים דף כ"א ע"ד. עוד שם בלשון הרב המגיד שכתב בסוף לשונו כך ומ"מ כיון דספיקא דרבנן היא ודאי מחמירין בתרומה דאורייתא ע"כ. נ"ב עיין בפי"ב ועיין בפרק בכל מערבין (עירובין דף ל"ו) וצריך בין לכתחילה והכא כדיעבד דמי וכ"כ הריטב"א. מחנה אפרים בחידושים דף כ"א ע"ד.